Notitie

Aan:	Minister van SZW en Minister voor APP, Mevrouw C.E.G. van Gennip en mevrouw C.J. Schouten
Van:	voorzitter NPD Nathalie van Berkel
Onderwerp:	Appreciatie inventarisatie knelpunten gegevensdeling NPD
Datum:	15-5-2024

Aanleiding

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer heeft bij brief van 25 oktober (kenmerk: 2023Z17692/2023D44193) verzocht om inventarisatie van knelpunten inzake gegevensuitwisseling door het Netwerk Publieke Dienstverleners (NPD).

Totaal heeft het NPD van 21 dienstverleners 79 knelpunten ontvangen die met de Kamercommissie gedeeld worden. Naar aanleiding van het commissiedebat Uitvoering Sociale Zekerheid van 2 april jl. is het NPD gevraagd een appreciatie te maken van de lijst met knelpunten. Deze appreciatie is vanuit uitvoeringsperspectief opgesteld. De lijst is gescreend op knelpunten waarvan de verwachting is dat ze voor eind 2024 kunnen worden opgelost. Er is geen afweging gemaakt over prioritering tussen verschillende knelpunten of organisaties. Daarom is gekeken naar het soort knelpunt en het stadium van de oplossingsrichting waarin het knelpunt zich bevindt.

Snel op te lossen knelpunten

Vanuit de door de publieke dienstverleners aangeleverde informatie heeft het NPD een voorzichtige analyse uitgevoerd waaruit diverse categorieën knelpunten naar voren komen in verschillende stadia van oplossingsmogelijkheden. Bij deze categorisering is niet alleen gekeken naar het knelpunt zelf, maar ook naar de wens of noodzaak om gegevens te kunnen delen. De voorgestelde of vermoedelijke oplossingen vergen nadere afstemming met onder andere betrokken departementen en bewindspersonen. Totaal heeft het NPD meer dan 20 knelpunten ontdekt waarvan wordt verwacht dat het knelpunt met de nodige acties dit jaar opgelost zou kunnen worden.

Onderstaande knelpunten zijn exemplarisch maar niet limitatief. De toelichting en oplossingsrichtingen zijn een vertaling van en inschatting door de NPD-werkgroep gegevensdeling van de door de publieke dienstverleners aangeleverde informatie die te vinden is in bijlage 1 bij de knelpuntenbrief.

1. Knelpunten waar een juridische grondslag voor wordt gecreëerd, maar het wetgevingstraject lang duurt. Gekeken wordt naar een mogelijke tussentijdse oplossingen, zoals een gedoogconstructie waarbij met instemming van verantwoordelijke bewindspersonen vooruitlopend op wetgeving gegevens mogen worden gedeeld.

Knelpunt	**Toelichting / oplossingsrichting**
RVO - 2	Het gaat hier om het delen van landbouwgegevens met provincies en omgevingsdiensten, met name voor de uitvoering van gebiedsprogramma's om stikstof reductie te bewerkstelligen. Een wetswijziging is al in verregaand stadium, maar tegelijkertijd is een nota voor de bewindspersonen voorbereid om de tijd te overbruggen met een gedoogconstructie.
UWV - 2 UWV - 4 UWV - 9	Diverse knelpunten van UWV geven weer dat het oplossen van knelpunten lang op zich laat wachten en de nodige juridische grondslagen in lange wetgevingstrajecten opgenomen worden om voor een structurele oplossing te zorgen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt aan het wetsvoorstel proactieve dienstverlening (kaderwet). Binnen deze kaderwet zou via een ministeriële regeling wettelijke grondslag geboden kunnen worden voor deze verwerkingen. Dit voorstel is inmiddels in een verregaand stadium.

2. Knelpunten waar wettelijke grondslagen al zijn gecreëerd, maar een technische oplossing om privacygevoelige informatie veilig te kunnen delen nog ontbreekt. Het inzetten van Privacy Enhancing Technologies (PET) zou dit mogelijk kunnen oplossen.

Knelpunt	**Toelichting / oplossingsrichting**
CBS - 1	Het knelpunt is dat bij botsende wetgeving er duidelijkheid van toezichthouders ontbreekt: welke gegevens morgen wel/niet gedeeld worden t.b.v. de statistiek. Dit vormt vooral in crisistijden een belemmering om flexibel te zijn, daarnaast is er soms "angst" om data de delen (angst om het verkeerd te doen) en dan doet men niets. De oplossing ligt in meer duidelijkheid aan de voorkant door toezichthouders over de toepassing van (botsende) wetgeving. Het genoemde voorbeeld van test- en vaccinatiedata is overigens inmiddels opgelost.
CIBG - 3	Het knelpunt lijkt een technische oplossing nodig te hebben, wat mogelijk opgelost kan worden met inzet van PET's. Er ligt een voorstel om dit te onderzoeken in samenwerking met het traject van Binnenlandse Zaken (Interbestuurlijke Datastrategie). We kunnen voorzichtig

	zeggen dat met medewerking van alle partijen in de keten een oplossing mogelijk met een jaar tot stand gebracht worden. Dit wordt samen met betrokken partijen onderzocht.

3. Gegevensdeling is nodig om dienstverlening van de organisaties te kunnen verbeteren, zoals het koppelen van gegevens ten behoeve van een verbeterde kwaliteit van registers of informatievoorziening naar burgers en bedrijven.

Knelpunt	**Toelichting / oplossingsrichting**
CIBG - 1 CIBG - 2 CIBG - 4 CIBG - 6	Deze knelpunten raken aan het creëren van een wettelijke grondslag ter verbetering van transparantie en kwaliteit van het BIG-register, en dus verbetering van dienstverlening. In theorie kunnen deze knelpunten middels een versneld wetgevingstraject worden opgelost. Dat zal mede via de 'fast lanes' van de Versnellingsaanpak Gegevensdeling NPD worden onderzocht.

4. Gegevensdeling mogelijk maken voor analyses zodat organisaties en departementen beter op toekomstig beleid kunnen anticiperen, of ten behoeve van onderzoek en wetenschap.

Knelpunt	**Toelichting / oplossingsrichting**
CBS - 2	Toegang tot gegevens uit private bronnen mag alleen via een wettelijke grondslag verlopen. De duur van wetgevingstrajecten vormt een steeds knellender probleem om voortvarend tot kwaliteitsverbetering te komen. Het wetgevingstraject in het genoemde voorbeeld (toegang tot energiedata) zit inmiddels overigens in een vergevorderd stadium. Een generieke regeling zou erg nuttig zijn.
KVK - 5	Er is een wettelijke grondslag nodig om gegevens op structurele wijze te kunnen delen. In dit voorbeeld is door meermaals met betrokken organisaties, departementen en bewindspersonen te spreken, het knelpunt opgelost. Voor lange termijn is er een wetswijziging in de maak, voor korte termijn is er afgesproken dat wordt gewerkt met openbare data.

Een andere categorie die uit de analyse naar voren komt is het delen van gegevens om de wettelijke taak van de publieke dienstverlener uit te kunnen voeren in het kader van het houden van toezicht. Het toepassen van handhavingsmethodieken kan niet zonder wettelijke grondslag als het gaat om verwerking en gebruik van gegevens. In de tabel zijn verschillende voorbeelden te vinden.

Complexe knelpunten

Graag wil het NPD naast de relatief eenvoudig en snel op te lossen knelpunten ook aandacht vragen voor knelpunten die van grote betekenis zijn voor burger en ondernemer maar dermate complex dat een oplossing niet op korte termijn in zicht is. Het betreft een aantal knelpunten uit het overzicht waarvoor geldt dat de burger en ondernemer bij diverse uitvoeringsorganisaties dezelfde informatie moet verstrekken. Oplossen van deze knelpunten is complex omdat gebruik van gegevens en informatie domeinoverstijgend is waarvoor geen grondslag is. Dit kost de burger en ondernemer tijd en energie, maar het werkt ook fouten in de hand. Daarnaast treden we op deze manier niet op als één overheid. Een voorbeeld hiervan is dat de nabestaande van een overledene bij iedere uitvoeringsorganisatie een contactpersoon moet aanleveren om deze zaken na het overlijden af te handelen.

Knelpunt	**Toelichting / oplossingsrichting**
CAK - 3	Nabestaanden worden nu meerdere malen gevraagd om hun contactgegevens te verstrekken aan de overheid. Oplossingsrichting is een extra bepaling in de Wlz die het CAK de bevoegdheid geeft om bij overlijden de contactgegevens van nabestaanden op te vragen bij de Belastingdienst, om zo de nabestaanden te ontlasten.

Tot slot

De knelpunten zijn tussen december 2023 en februari 2024 geïnventariseerd. Bij sommige knelpunten is in de tussentijd doorgewerkt aan een oplossing. Het NPD ziet echter ook dat er nog veel stappen te zetten zijn. Door samen te werken aan meer overzicht en inzicht en door in gesprek te blijven over de impact en mogelijkheden van gegevensdeling, werken we aan oplossingen die burgers en ondernemers ten goede komen.